

2023/2002(INI)

27.9.2023

NÁVRH ZPRÁVY

o provádění programu Erasmus+ na období 2021–2027
(2023/2002(INI))

Výbor pro kulturu a vzdělávání

Zpravodaj: Milan Zver

OBSAH

	Strana
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRNUJÍCÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ	3
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	11

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ – SHRNUÍ SKUTEČNOSTÍ A ZJIŠTĚNÍ

1. Úvod

Cílem této zprávy o provádění je posoudit a vyhodnotit provádění programu Erasmus+ na období 2012–2027 a identifikovat osvědčené postupy a případné problémy programu.

Toto průběžné hodnocení posoudí celkovou účinnost a výkonnost programu, včetně nových iniciativ a realizace opatření zaměřených na začleňování a zjednodušení programu.

Zpravodaj shromáždil informace a vypracoval tuto zprávu o provádění po intenzivních konzultacích s širokou škálou zúčastněných stran. Jeho poznatky vycházejí především z těchto písemných zdrojů:

- výsledky průzkumu, který zaslaly země účastníci se programu Erasmus+ na období 2021–2027 národním agenturám programu;
- výsledky průzkumu, který byl zaslán širší skupině zúčastněných stran, jež jsou zapojeny do programu Erasmus+ na období 2021–2027.

Zpravodaj rovněž využil studií hodnotících počáteční provádění programu, jejichž vypracování zadala tematická sekce Strukturální politika a politika soudržnosti a výzkumná služba Evropského parlamentu.

Kromě výše uvedených průzkumů a studií byla v červnu a červenci 2023 uspořádána setkání stínových zpravodajů s národními agenturami a zúčastněnými stranami z celoevropských organizací, na nichž bylo provádění programu také projednáno.

Zpravodaj je v pravidelném dvoustranném kontaktu s velkým počtem zúčastněných stran ze všech odvětví programu, aby tak mohl shromažďovat další informace. Setkal se také se zástupci Generálního ředitelství Komise pro vzdělávání a kulturu (GŘ EAC) a Výkonné agentury pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast (EACEA).

Zpravodaj vzal rovněž v úvahu klíčové dokumenty Komise, včetně ročních pracovních programů pro provádění programu Erasmus+.

Navzdory veškerému úsilí o shromáždění příslušných informací, které bylo vynaloženo za podpory správy EP, si je zpravodaj dobře vědom toho, že po méně než třech letech provádění programu Erasmus+ nemohl provést jeho plnohodnotné kvantitativní ani kvalitativní posouzení. Aby bylo možné získat úplný přehled o tomto programu, je třeba během zbývajících programového období zohlednit další informace. To bude nezbytné při hodnocení konečného dopadu programu Erasmus+ na období 2021–2027.

S ohledem k výše uvedenému má tato zpráva podat přehled o provádění programu během prvních dvou a půl let jeho existence. Poukazuje na příležitosti a hlavní problémy a předkládá návrhy na zlepšení pro zbývajících čtyři a půl roku trvání programu. Závěry a doporučení by měly být podkladem pro hodnotící zprávu Evropské komise v polovině období, která má být předložena do konce roku 2024. Zpráva rovněž obsahuje několik návrhů na koncepci budoucího programového období.

2. Počátky a struktura programu

Původní program Erasmus byl mezinárodním výměnným programem studentů, který vznikl roku 1987 na podporu vzdělávání a odborné přípravy. Prošel několika změnami, přičemž každá z jeho fází stavěla na úspěších a ponaučeních z těch předchozích. V programovém období 2014–2020 se program Erasmus stal ústřední složkou nového programu Erasmus+.

Program Erasmus+ zahrnuje různá odvětví v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu a podporuje mezinárodní spolupráci a mobilitu prostřednictvím různých klíčových akcí a mechanismů financování. Podporuje rovněž iniciativy, jako jsou Evropské univerzity, centra excelence odborného vzdělávání, DiscoverEU nebo iniciativa Evropská studentská karta.

Poskytuje mladým lidem – většinou studentům, žákům a učňům – různé příležitosti ke studiu, odborné přípravě a práci v zahraničí. Mohou se do něj však zapojit také dospělí účastníci vzdělávání či pedagogičtí pracovníci.

Ačkoli si program Erasmus+ na období 2021–2027 zachoval stejnou strukturu jako jeho předchůdce, posílil své priority ve čtyřech oblastech: i) začleňování a rozmanitost, ii) digitální transformace; iii) životní prostředí a boj proti změně klimatu; a iv) účast na demokratickém životě, společné hodnoty a občanská angažovanost.

Struktura programu je celkově koncipována tak, aby podporovala spolupráci, mobilitu, inovace a politickou reformu ve všech oblastech. Hraje významnou úlohu při posilování evropské spolupráce a podpoře mezinárodního porozumění prostřednictvím výměn v oblasti vzdělávání a mezikulturního učení. Jako takový je tento program jedním ze stěžejních programů EU, který je široce uznávaný a těší se velké popularitě mezi občany v Evropě i mimo ni.

3. Hlavní závěry a doporučení

3.1. Předběžné poznámky

Cílem programu Erasmus+ na období 2021–2027 je dosáhnout počtu až 12 milionů účastníků. Má velký význam jakožto klíčový nástroj pro budování Evropského prostoru vzdělávání a podporu provádění evropského strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, pokud jde o realizaci a další rozvoj Evropského prostoru vzdělávání. Jeho základní agendy stanovené pro jednotlivá odvětví prosazují spolupráci v oblasti politiky mládeže na základě strategie Unie pro mládež pro období 2019–2027 a rozvíjejí evropský rozměr ve sportu.

Zahájení stávajícího programu bylo obtížné, neboť došlo ke zpoždění při schvalování víceletého finančního rámce, a tedy i samotného nařízení o programu Erasmus+. Následně propukla pandemie COVID-19 a nastala celkově obtížná hospodářská situace, kterou později dále zhoršila ruská útočná válka proti Ukrajině, která měla za následek vysokou míru inflace v celé Evropě. Činnosti, které spadají do programu Erasmus+, se tak musely vyrovnat se zcela bezprecedentními výzvami. Orgány zapojené do provádění programu Erasmus+ během koronavirové pandemie zaznamenaly obecný nedostatek flexibility, zejména ze strany agentury EACEA. Ačkoli jsou opatření Evropské komise a agentury EACEA zaměřena na přizpůsobení se ukrajinské krizi oceňována, řada institucí jasně uvedla, že bylo možné učinit více a že spíše než finanční prostředky uvolňované v rámci programu Erasmus+ jsou snadněji

dostupné vnitrostátní zdroje financování.

3.2. Dosah programu

Zájem o program je velmi vysoký a v současné době je na stejné úrovni jako před koronavirovou pandemií. S výjimkou vzdělávání dospělých je poptávka po činnostech v oblasti mobility a spolupráce mnohem vyšší než dostupné příležitosti.

Během pandemie COVID-19 bylo obtížné provádět opatření v oblasti mobility, takže v prvním roce, tj. 2021, došlo k nezbytným úpravám spočívajícím ve snížení financování mobility (klíčové akce 1) a navýšení finančních prostředků na spolupráci a inovační partnerství (klíčové akce 2). Je dobře, že program Erasmus+ nebyl během pandemie pozastaven ani ukončen.

V té době činnosti v oblasti fyzické mobility stále probíhaly ve značné míře. Komise a národní agentury umožnily větší flexibilitu a studenti a pedagogičtí pracovníci byli rovněž ochotni své původní plány změnit a i přestože tyto plány museli odložit, nakonec vycestovali. K tomu se navíc rozšířilo virtuální a kombinované učení (elektronické/distanční učení) a byla vytvořena infrastruktura pro digitalizované vzdělávací příležitosti, což je něco, co by bez pandemie pravděpodobně trvalo mnohem déle.

Mobilita dospělých účastníků vzdělávání jako nová možnost zatím není dostatečně propagována, a proto ji lidé relativně málo využívají. Počet účastníků se i přesto mezi lety 2022 a 2023 zvýšil a očekává se, že poptávka v roce 2024 bude odpovídat nabízeným možnostem.

Zdá se, že činnosti zaměřené na účast mládeže vzbuzují velký zájem. Překážky účasti na nich jsou však i nadále značně vysoké. Jde o kombinaci toho, že administrativní postupy a postupy podávání žádostí jsou pro malé organizace žadatelů složité a že neformální mládežnické skupiny žádosti nemohou podat vůbec.

Výsledky konzultací k této zprávě zároveň poukazují na to, že se program Erasmus+ skutečně stal velmi oblíbeným a je bezpochyby jednou z nejúspěšnějších evropských značek.

3.3. Uznávání a přenos kreditů

V průzkumu sítě Erasmus Student Network téměř třetina respondentů uvedla, že jim nebyly uznány všechny získané kredity, což zcela odporuje cílům stanoveným v Listině programu Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání. Zpravodaj proto žádá Komisi, aby usilovala o to, aby byly kredity získané během studia v zahraničí uznávány ve větší míře, což studentům usnadní převod kreditů mezi institucemi a zajistí akademickou hodnotu jejich zkušeností. Kromě toho by měla být prozkoumána proveditelnost a potřeba „společného evropského diplomu“.

3.4. Hlavní rysy a struktura

Stávající program je založen na stejném přístupu jako předchozí program: seskupuje činnosti v rámci klíčových akcí (KA1 – Vzdělávací mobilita jednotlivců, KA2 – Spolupráce mezi organizacemi a institucemi, KA3 – Podpora rozvoje politiky a spolupráce) a akce programu

Jean Monnet. Struktura klíčových akcí nyní platí i pro sport, na rozdíl od předchozího programu. Tyto tři klíčové akce programu Erasmus+ jsou dobře zavedeny a v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu je využívají nejrůznější komunity.

3.5. Priority programu a jeho dopad

Ústředním prvkem programu Erasmus+ nadále zůstává mobilita jednotlivců. Ačkoli jsou činnosti v oblasti mobility velmi oblíbené a ve většině aspektů je jejich účastníci chválí, existuje prostor pro zlepšení, pokud jde o jasnost pravidel financování a zlepšení řízení programů, zejména prostřednictvím digitálních nástrojů. V druhé fázi programu by proto měly být prioritou změny grantové dohody, aby bylo zajištěno, že všichni účastníci granty obdrží ještě před zahájením mobility. Granty z programu Erasmus v současné době plně nepokrývají dodatečné náklady na studium v zahraničí. Financování vzdělávání v rámci víceletého finančního rámce by se mělo navýšit, aby bylo možné dosáhnout stanoveného cíle širokého přístupu ke kvalitní mobilitě a reagovat na nárůst skutečných nákladů na mobilitu. Dobře zavedenou a snadno přístupnou činností, kterou mladí lidé často vyhledávají, se stala také iniciativa DiscoverEU.

Pokud chceme v Evropě oslovit více lidí, je mobilita ve vzdělávání z hlediska počtu účastníků tou nejúčinnější činností. To platí i pro efektivnost vynaložených prostředků. Velký počet jednotlivých účastníků oslovují také partnerství malého rozsahu. Na to poukazují zprávy o projektech a zpětná vazba od předkladatelů projektů.

Na první pohled se struktura programu s několika klíčovými akcemi jeví jako jednoduchá a snadno srozumitelná. Všechny akce se však skládají z dílčích akcí, z nichž každá je velmi rozmanitá. Kvůli tomu je program poměrně složitý a pro cílové skupiny obtížně pochopitelný. Rovněž to komplikuje správu programu.

Začleňování a rozmanitost:

Erasmus+ klade velký důraz na podporu začleňování, rozmanitosti a rovných příležitostí pro všechny účastníky s cílem překonat veškeré překážky související s jejich zázemím, socioekonomickým postavením, schopnostmi nebo jinými rysy. V rámci projektů a činností se dbá na to, aby byly odstraňovány překážky účasti a aby se podpořila sociální soudržnost.

Největší překážkou pro dosažení začlenění je nedostatečná výše poskytovaných grantů. Je třeba dále rozvíjet strategie, které zajistí, aby nedostatečně zastoupené skupiny, včetně osob se zdravotním postižením a osob pocházejících z marginalizovaných komunit, měly k příležitostem programu Erasmus+ účinný přístup.

Evropský parlament považuje začlenění za zásadní faktor. Zaměřuje se zejména na podporu poskytovanou znevýhodněným skupinám, a usnadňuje tak jejich účast na programu. Parlament požaduje konkrétní informace o socioekonomickém zázemí účastníků a o finančním dopadu zdravotního postižení. V současné době však nejsou tyto údaje dostupné, neboť nejsou k dispozici řádně fungující nástroje IT a také proto, že řada projektů stále probíhá.

Ekologická a digitální transformace:

Program Erasmus+ správně klade velký důraz na fyzickou mobilitu, která musí být vyvážena zmírňováním změny klimatu. Je zřejmé, že byly podniknuty kroky k většímu využívání

ekologicky šetrného cestování, např. v podobě vyšších částek vyplácených za tyto způsoby cestování.

Zpravodaj vítá úsilí zaměřené na dosažení digitální transformace, zejména v podobě větší podpory programu „Erasmus bez papíru“ a „Evropské studentské karty“. Obzvláště důležité je propojení řízení programu a účasti jednotlivců na iniciativě eID. Provádění však neprobíhá tak rychle, jak se plánovalo. Zpravodaj žádá Komisi, aby posílila digitální procesy, postupy a nástroje a zlepšila interoperabilitu mezi různými dostupnými nástroji.

Podpora účasti mladých lidí na demokratickém životě:

Cílem programu Erasmus+ je posílit postavení mladých lidí, aby se aktivně zapojili do svých komunit, účastnili se rozhodovacích procesů a přispívali k silnému smyslu pro demokratické hodnoty a aktivní občanství. Projekty mají podporovat kritické myšlení, mediální gramotnost a účast mladých lidí na demokratických procesech.

Podle výzkumů účast v programu Erasmus+ zlepšuje pochopení a zvyšuje podporu evropských hodnot. Podle studie ESN se po své zkušenosti s programem Erasmus+ většina studentů více považuje za globální občany a občany EU, nadále se však identifikují také se svou zemí či regionem. Jednou z nových priorit programu je občanská angažovanost a účast na demokratickém životě, neboť klíčová akce 2 bude věnovat větší pozornost „společným hodnotám, občanské angažovanosti a účasti“, avšak pokrok v tomto ohledu se teprve ukáže. Z celkového hlediska akcím programu Erasmus+ v oblasti výchovy k občanství ve velké míře chybí systémový dopad. Pokud by byla při mobilitě v rámci vysokoškolského vzdělávání upřednostňována občanská angažovanost, přispělo by to k dosažení cílů stanovených v Evropské strategii pro univerzity. Občanská angažovanost by také měla tvořit nedílnou součást horizontálních priorit programu v oblasti začleňování a účasti na demokratickém životě. Erasmus+ by měl rovněž podporovat volby do Evropského parlamentu v roce 2024 a motivovat k účasti v nich.

3.6. Rozpočet

Odhadovaný celkový rozpočet, který je k dispozici na období 2021–2027, činí 26,51 miliardy EUR, což představuje 24,57 miliardy EUR v běžných cenách a navýšení o 1,938 miliardy EUR v běžných cenách z příjmů Komise získaných z pokut. Většina rozpočtu (až 83 %) je vyčleněna na vzdělávání a odbornou přípravu. Ve srovnání s předchozím programem se rozpočet programu Erasmus+ téměř zdvojnásobil, což je bezpochyby vítaný vývoj, ačkoli nedosahuje trojnásobné výše, kterou Evropský parlament původně požadoval. Zdvojnásobení rozpočtu ale připadlo na období rostoucí inflace.

Zpravodaj navrhuje, aby roční rozpočtové příděly byly v programových letech rozdělovány rovnoměrněji, zejména na již zavedené činnosti.

Lze rovněž podotknout, že během stávajícího programového období se snížil počet mládežnických organizací, které obdržely centralizované granty programu Erasmus+ spravované přímo agenturou EACEA.

Je dále třeba poznamenat, že odvětví sportu má k dispozici velmi malé finanční prostředky, což omezuje prostor pro mobilitu, rozvoj inovací a nadnárodní spolupráci. V období 2021–2027 je rovněž třeba zajistit součinnost s programem „EU pro zdraví“.

Rozpočet, který je k dispozici na činnosti v oblasti vzdělávání dospělých, je stále méně předvídatelný. Současná celková částka a podíl z celkového rozpočtu na vzdělávání a odbornou přípravu (5,8 %), nestačí k tomu, aby bylo do roku 2030 dosaženo 60% účasti dospělých na vzdělávání. Důvodem je nedostatek strukturálních fondů pro vzdělávání dospělých na vnitrostátní a regionální úrovni v Evropě, což vede k tomu, že projekty jsou ve velké míře závislé na financování z EU.

3.7. Správa programu

V reakci na dřívější kritiku, podle níž program podléhá přílišné byrokracii, zavádí program Erasmus+ na období 2021–2027 řadu zjednodušujících opatření, jako jsou dvoufázové návrhy, jednorázové částky a partnerství malého rozsahu, což všechny zúčastněné strany uvítaly. Bylo vynaloženo značné úsilí na to, aby byly vyjasněny cíle výzev a komunikace o těchto výzvách.

Z pohledu příjemců a národních agentur však existuje řada nedostatků. Jde například o těžkopádný proces registrace, formuláře žádostí a další postupy, které vyžadují mnoho podrobností, které je pro menší subjekty a jednotlivce obtížné zajistit bez konkrétní podpory.

Nedostatečná podpora národních agentur a nedostatečné centrální pokyny navíc brzdí procesy hodnocení a podávání zpráv a vedou k tomu, že jsou mezi jednotlivými národními agenturami rozdíly. Kromě toho jsou problémem také nástroje IT.

Požadavek „nepřetržitého podávání zpráv“ je pro příjemce velmi těžko splnitelný a vyžaduje hodně času, který by jinak mohl být věnován realizaci projektů. Tento požadavek by měl být ve zbývajícím programovém období a v budoucím programu přezkoumán.

Zpravodaj proto důrazně doporučuje zmírnit administrativní požadavky na všech úrovních a ve všech fázích, včetně fáze podávání žádostí. Je zřejmé, že současná situace brání malým příjemcům v podávání žádostí o klíčové akce 1, např. pokud jde o výměny mládeže, jakož i partnerství malého rozsahu v rámci klíčových akcí 2, které jsou konkrétně určeny menším organizacím.

Otázky související s IT:

Ačkoli má digitalizace v programu ústřední význam, pomalý pokrok v oblasti digitálních nástrojů, které mají být používány na podporu provádění programu, nespĺňuje všechna očekávání, což negativně ovlivňuje účast a realizaci programu. Navíc kvůli tomu nelze odpovídajícím způsobem shromažďovat ani monitorovat potřebné údaje a v konečném důsledku to s sebou nese vysoké riziko poškození dobré pověsti programu.

Zpravodaj naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že stávající digitální nástroje a systémy používané pro řízení a provádění programu budou uživatelsky vstřícné. Tyto systémy by měly fungovat řádně a v plném rozsahu. Zpravodaj vyzývá Komisi, aby se neprodleně zabývala závažnými přetrvávajícími problémy týkajícími se nástrojů IT programu Erasmus+ a před jejich dalším zavedením je dostatečně vyzkoušela. Dále konstatuje, že podobné problémy s nástroji IT existují i v jiných programech financovaných EU, např. v Evropském sboru solidarity a v programu Kreativní Evropa.

3.8. Spolupráce a synergie

EU aktivně usiluje o posílení spolupráce a vytváření synergií mezi programem Erasmus+ a dalšími iniciativami, programy a nástroji financování EU. Cílem tohoto úsilí je maximalizovat dopad a účinnost investic EU v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže, výzkumu, inovací a regionálního rozvoje. Existuje však značný prostor pro zlepšení a je třeba podpořit interoperabilitu programů jak na národní, tak na centrální úrovni (EK). Je také třeba lépe propojit centralizované a decentralizované akce v rámci programu.

3.9. Spolupráce mezi EK, výkonnou agenturou (EACEA) a národními agenturami

Agentura EACEA odpovídá za většinu centralizované správy. K provádění projektů (např. aliance Evropských univerzit) je nutná dobrá komunikace a koordinace mezi agenturou EACEA a národními agenturami. Dosud tomu tak není. V roce 2023 podepsaly agentury EACEA a národní agentury memorandum o porozumění, které však dosud nevedlo ke zlepšení. Větší koordinace mezi národními agenturami, řízená a monitorovaná Evropskou komisí, by umožnila sjednotit výklad pravidel národními agenturami a pomohla by zlepšit standardizaci a kvalitu hodnocení. Evropská komise by měla zajistit, aby národní agentury a jejich hodnotitelé jasně porozuměli rozdílu mezi granty na projekty a granty na provozní náklady. Je zřejmé, že cíl grantů na provozní náklady, kterým je budování kapacit a kterým se odlišuje od grantů na projekty, není dobře pochopen.

3.10. Iniciativa „Evropské univerzity“

Ústřední úloha iniciativy „Evropské univerzity“ přispěla k tomu, že na vnitrostátní a institucionální úrovni byla věnována větší pozornost odstraňování zbývajících překážek mezinárodní spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdělávání a zintenzivnil se dialog na toto téma. Některé členské státy již přijaly dlouho očekávané legislativní změny, které budou přínosné nejen pro aliance účastníci se iniciativy, ale i pro jiné formy spolupráce a pro vysokoškolské instituce mimo stávající aliance. Je však třeba se vyhnout urychlenému financování stávajících aliancí, aby byl zajištěn spravedlivý a nestranný systém pro všechny.

Další rozvoj iniciativy „Evropské univerzity“ by měl být náležitě podložen nadcházejícím samostatným hodnocením iniciativy a měl by vycházet ze spolehlivého monitorovacího rámce, aby se rozvíjelo to, co fungovalo dobře, a zároveň se vyhodnotilo to, co dobře nefungovalo. Bude nutné přehodnotit a revidovat celkové cíle, jejichž počet se zvyšuje.

Iniciativa „Evropské univerzity“ by měla být dále podporována a rozvíjena v rámci programu Erasmus+. To by však nemělo být na úkor jiných forem spolupráce, které jsou stejně důležité pro podporu cílených inovací a rozvoje praktických řešení a které podporují širší účast vysokoškolských institucí v programu Erasmus+.

4. Závěr

K silným stránkám programu Erasmus+ na období 2021–2027 patří jeho zastřešující postavení jako programu, který v čase obstál (funguje více než 35 let, pokud započteme program Erasmus) a je nyní celosvětově uznávanou značkou. Zpravodaj proto trvá na tom, že vizuální značka programu Erasmus+ si musí zachovat jasnou vazbu na EU.

Přínosy programu Erasmus+ přesahují rámec formálního vzdělávání. Účast v programu má celkově řadu výhod, od osobního růstu a kulturního obohacení po vyšší zaměstnatelnost, lepší všeobecné vzdělávání a propojenější a inkluzivnější Evropu. Program umožňuje účastníkům vytvářet sítě a navázat trvalá přátelství s vrstevníky mimo jejich bezprostřední okruh.

Je zřejmé, že velký potenciál programu Erasmus+ vyžaduje v budoucnu dostatečné finanční prostředky, aby mohl pokračovat jeho dalekosáhlý dopad na jednotlivce a společnost v celé Evropě i mimo ni.

Z výsledků hodnocení Parlamentu vyplývá, že pro budoucí úspěch programu je zásadní, aby technické otázky neoslabovaly jeho účinnost a že je naléhavě nutné program dále zjednodušit.

Nadcházející hodnocení VFR v polovině období má být dokončeno do konce roku 2024 a očekává se, že poskytne další poznatky o úspěších a nedostacích stávajícího programu.

Program Erasmus+ musí být především programem, který je blízký lidem a přístupný všem.

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o provádění programu Erasmus+ na období 2021–2027 (2023/2002(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 165 a 166 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/817 ze dne 20. května 2021, kterým se zavádí program Erasmus+: program Unie pro vzdělávání a odbornou přípravu, pro mládež a pro sport a zrušuje nařízení (EU) č. 1288/2013¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. září 2020 o účinných opatřeních pro ekologičtější programy Erasmus +, Kreativní Evropa a Evropský sbor solidarity²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. listopadu 2021 o Evropském prostoru vzdělávání: sdílený holistický přístup³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 19. května 2022 o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 – mikrocertifikáty, individuální vzdělávací účty a učení pro udržitelné životní prostředí⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 23. června 2022 o provádění opatření zaměřených na začleňování v rámci programu Erasmus+ na období 2014–2020⁵,
- s ohledem na studii ze dne 11. září 2023 vypracovanou pro Výbor pro kulturu a vzdělávání s názvem „EU funding programmes 2021-2027 in culture, media, education, youth and sports: first lessons, challenges and future perspectives – Erasmus+“ (Programy financování EU na období 2021–2027 v kultuře, médiích, vzdělávání, v oblasti mládeže a sportu: první zkušenosti, výzvy a budoucí perspektivy – Erasmus+),
- s ohledem na studii ze dne 20. července 2023 vypracovanou pro Výbor pro kulturu a vzdělávání s názvem „Early implementation of four 2021-2027 EU programmes: Erasmus+, Creative Europe, European Solidarity Corps and Citizens, Equality, Rights and Values (Strand 3)“ (Počáteční provádění programů EU na období 2021–2027: Erasmus+, Kreativní Evropa, Evropský sbor solidarity a Občané, rovnost, práva a hodnoty (složka 3)),
- s ohledem na článek 54 jednacího řádu, na čl. 1 odst. 1 písm. e) rozhodnutí Konference předsedů ze dne 12. prosince 2002 o postupu udělování svolení k vypracování zpráv z vlastního podnětu a na přílohu 3 tohoto rozhodnutí,

¹ Úř. věst. L 189, 28.5.2021, s. 1.

² Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 2.

³ Úř. věst. C 205, 20.5.2022, s. 17.

⁴ Úř. věst. C 479, 16.12.2022, s. 65.

⁵ Úř. věst. C 32, 27.1.2023, s. 58.

- s ohledem na stanovisko Výboru pro kulturu a vzdělávání,
- A. vzhledem k tomu, že program Erasmus+ (dále jen „program“) je stěžejním programem EU na podporu vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě i mimo ni;
- B. vzhledem k tomu, že program má zásadní význam pro posílení evropského pocitu sounáležitosti;
- C. vzhledem k tomu, že program na období 2021–2027 má odhadovaný celkový rozpočet ve výši 26,2 miliardy EUR a klade velký důraz na začleňování, ekologickou a digitální transformaci a podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě;
- D. vzhledem k tomu, že cíle programu jsou plněny prostřednictvím tří klíčových akcí, a to „vzdělávací mobilita jednotlivců“ (KA1), „spolupráce mezi organizacemi a institucemi“ (KA2) a „podpora rozvoje politiky a spolupráce“ (KA3);
- E. vzhledem k tomu, že poptávka po programu značně převyšuje dostupné finanční zdroje, což negativně ovlivňuje účast a počet projektů, které lze financovat;
- F. vzhledem k tomu, že rostoucí životní náklady, vysoká míra inflace a další problémy způsobují další tlak na rozpočet programu;

Současný stav a úspěchy

1. zdůrazňuje, že klíčovými prioritami jsou celoživotní učení, lepší začleňování osob s omezenými příležitostmi a odstranění překážek mobility, jakými jsou absence automatického uznávání kvalifikací a finanční překážky;
2. uznává, že stávající struktura funguje dobře, úspěšně spojuje dříve samostatné programy, a poskytuje tak dobrý ekosystém financování;
3. uznává, že je důležité mít dostatečnou škálu akcí spíše než univerzální přístup;
4. oceňuje „vzdělávací komunitu“, kterou se podařilo v rámci programu vytvořit a která se skládá z účastníků, příjemců, zúčastněných stran, národních agentur a orgánů EU;
5. vítá podepsání memoranda o porozumění mezi Evropskou výkonnou agenturou pro vzdělávání a kulturu a národními agenturami; zdůrazňuje význam dobré komunikace mezi oběma stranami;
6. poukazuje na to, že mobilita ve vzdělávání a partnerství malého rozsahu se ukázaly být vysoce účinnými činnostmi, které oslovují širší veřejnost v celé Evropě a s ohledem na počet jednotlivých účastníků poskytují vynikající hodnotu za vynaložené prostředky;
7. je si vědom toho, že různá odvětví a zúčastněné strany velmi dobře přijaly horizontální priority programu;
8. vítá skutečnost, že národní agentury vypracovaly národní plány v oblasti začleňování a rozmanitosti zohledňující překážky, které začleňování a rozmanitosti brání;
9. vítá ambici dosáhnout digitální transformace programu;

10. oceňuje kroky podniknuté ke zvýšení počtu ekologických cest a vyšší sazby vyplácené za způsoby cestování, které jsou šetrnější k životnímu prostředí;
11. uznává, že nová stěžejní opatření prokázala svou přidanou hodnotu;
12. bere na vědomí vřelé uvítání iniciativy „Evropské univerzity“ ze strany vysokoškolských institucí a její ústřední úlohu při podpoře úsilí o odstranění překážek mezinárodní spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdělávání;
13. konstatuje, že iniciativa DiscoverEU, kterou zahájil Parlament, se stala zavedenou, oblíbenou a snadno přístupnou neformální vzdělávací činností;
14. připomíná, že čerpání rozpočtu v období 2021–2022 bylo téměř 100% navzdory opožděnému zahájení programu;
15. bere na vědomí nezbytné úpravy, které si vynutila pandemie, dočasné snížení finančních prostředků na mobilitu a navýšení finančních prostředků na spolupráci a inovační partnerství;
16. oceňuje rychlou reakci a větší flexibilitu programu na podporu ukrajinských studentů, učitelů a pedagogů;
17. konstatuje, že některé postupy podávání žádostí se zjednodušily a zefektivnily;
18. zdůrazňuje velmi nízkou míru chyb ve srovnání s jinými programy financování EU, zejména s ohledem na složitost programu;

Výzvy a problémy

19. vyzývá Komisi, aby odstranila veškeré finanční a administrativní překážky s cílem dosáhnout toho, aby byl program skutečně inkluzivní a zohledňoval rozmanitost;
20. poukazuje na to, že účastníky projektů mobility nejvíce odrazují nedostatečné granty na pokrytí nákladů na mobilitu a zpoždění plateb;
21. vyjadřuje politování nad dlouhou dobou potřebnou k podání žádosti o financování z programu a nad tím, že žadatelé často nemohou podat žádost bez externí podpory; požaduje, aby byly navrženy přiměřené postupy registrace a podávání žádostí, a to jak z hlediska délky dokumentů, tak z hlediska jejich jazykové srozumitelnosti;
22. vyjadřuje politování nad tím, že složité postupy do značné míry brání zapojení malých organizací ve školách a v oblasti mládeže;
23. je znepokojen skutečností, že téměř třetina studentů, kteří se zúčastnili vysokoškolské mobility, uvedla, že nezískali plné uznání kreditů, což zdaleka neodpovídá cílům stanoveným v Listině programu Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání;
24. vzhledem k významu činností v oblasti učení a vzdělávání dospělých je zklamán jejich nízkým využíváním;
25. vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s národními agenturami a příslušnými zúčastněnými stranami přehodnotila svou strategii vzdělávání dospělých s ohledem na cíl, kterým je,

aby se do roku 2030 učení a vzdělávání účastnilo 60 % dospělých;

26. vítá uplatňování přístupu založeného na paušálních částkách v projektech spolupráce, neboť mnoho příjemců jej považuje za účinné zjednodušující opatření; konstatuje však, že požadavek „podávání průběžných zpráv“ může být zátěží, zejména pro menší organizace;
27. konstatuje, že odvětví sportu v rámci programu má v některých oblastech k dispozici velmi omezené finanční prostředky, což omezuje jeho oblast působnosti;
28. vyjadřuje hluboké politování nad pomalým a neúplným rozvojem infrastruktury IT a nad nesprávným fungováním nástrojů IT, jako jsou moduly pro příjemce a řízení projektů, což zvyšuje pracovní zátěž všech subjektů zapojených do provádění programu, odrazuje nové zájemce od účasti a oslabuje ambice programu rozšířit účast; konstatuje, že podobné problémy s nástroji IT existují i v jiných programech financovaných EU, včetně Evropského sboru solidarity;
29. vyjadřuje politování nad tím, že otázky IT mají rovněž závažný dopad na dostupnost údajů, což je zásadní pro probíhající přezkum v polovině období, protože je nezbytná mnohem náročnější metodika hodnocení a zvyšuje se administrativní zátěž;
30. vyzývá Komisi, aby napravila omezenou použitelnost portálu s přehledem možností financování a nabídkových řízení, aby zúčastněné strany mohly stahovat údaje a analyzovat znaky úspěšných projektů z hlediska rozpočtu a podle zúčastněných zemí a příjemců a typů projektů;
31. poukazuje na to, že je třeba brát vážně dopad umělé inteligence, protože podvodníci ji již využívají, ale mohla by také snížit pracovní zátěž národních agentur a zlepšit shromažďování údajů;
32. žádá, aby byla věnována větší pozornost otázkám týkajícím se mezinárodního rozměru programu, jako jsou pravidla pro ochranu údajů pro země mimo EU, dopad geopolitických otázek a vízové otázky;
33. očekává, že memorandum o porozumění mezi Evropskou výkonnou agenturou pro vzdělávání a kulturu a národními agenturami přinese skutečné zlepšení, povede k výměně osvědčených postupů a vyjasnění úkolů a povinností s cílem dosáhnout souladu, soudržnosti a účinné komunikace ze strany národních agentur;
34. vyzývá ke zlepšení kvality hodnocení grantů na provozní náklady;

Zlepšení současného programu a koncepce budoucího programu

35. vyzývá Komisi, členské státy, vnitrostátní orgány a národní agentury, aby program zachovaly jako program blízký lidem a zajistily, že zůstane „programem pro občany“ zdola nahoru, nabízejícím kvalitní možnosti vzdělávání a mobility pro studenty všech věkových kategorií;
36. zdůrazňuje, že zastřešující účel programu je široký a přesahuje potřeby trhu práce;
37. vyzývá Komisi, aby posílila úlohu programu při zvyšování občanské angažovanosti,

- znalostí a podpory evropských hodnot a aby jej využila ke skutečné podpoře evropské demokracie;
38. žádá, aby byl program zjednodušen na všech úrovních, včetně posouzení, zda lze stávající (dílčí) akce sloučit, a aby tento stěžejní program EU nebyl zatěžován novými úkoly a iniciativami, které by podkopávaly jeho hlavní cíl;
 39. vyzývá k lepšímu propojení centralizovaných a decentralizovaných akcí a k většímu využívání flexibilních nástrojů financování, jako jsou mikrogranty;
 40. požaduje, aby byla přijata konkrétní opatření k odstranění stávajících rozporů v programové struktuře tak, aby různé vzdělávací oblasti a subjekty nebyly navzájem odděleny;
 41. vyzývá k lepší vyváženosti kvalitativních a kvantitativních cílů (počet příjemců a podporovaných projektů) v rámci programu a zdůrazňuje, že program se musí i nadále zaměřovat na zlepšování kvality vzdělávání;
 42. vyzývá k širšímu využívání virtuálního a kombinovaného učení a k budování infrastruktury pro digitalizované vzdělávací příležitosti;
 43. žádá, aby byla iniciativa eTwinning plně a harmonicky začleněna do programu;
 44. naléhavě vyzývá Komisi, aby zvýšila úsilí v oblasti digitální transformace programu, zejména pokud jde o provádění iniciativy „Erasmus without paper“ a zavedení „evropského studentského průkazu“ v souladu s původním plánem;
 45. žádá Komisi, aby posoudila možnosti integrovanějšího přístupu k činnostem v oblasti mládeže v různých programech EU;
 46. vyzývá Komisi, aby zajistila nezbytnou flexibilitu při navrhování příští generace programu a zároveň zajistila jeho jednotnost a řádnou kontrolu, a to i ze strany Parlamentu;
 47. žádá Komisi, aby znovu posoudila, zda by měla být více zviditelněna přímá vazba mezi EU a programem, který je stěžejním programem Unie, aby se zvýšilo povědomí o tomto propojení mezi současnými a budoucími příjemci;
 48. trvá na tom, aby národní agentury a příjemci, včetně mladých lidí, byli stejně jako Parlament aktivně zapojeni do procesu spoluvytváření příští generace programu;
 49. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily plné využití synergií mezi programem Erasmus+ a dalšími programy, jako je Horizont Evropa nebo Evropský sociální fond plus, a aby byl program lépe propojen s dalšími oblastmi politiky EU, jako je akční plán proti rasismu na období 2020–2025;
 50. zdůrazňuje, že problémy s infrastrukturou IT podobné těm, které se vyskytly ve stávajícím programovém období, jsou nepřijatelné, a očekává, že IT infrastruktura příští generace programu bude od prvního dne plně funkční;
 51. vyzývá k postupnému a předvídatelnějšímu navyšování rozpočtu v příštím programovém období víceletého finančního rámce a trvá na tom, že od samého počátku

roku 2028 nesmí být úroveň financování nižší než v posledním roce současného programu (2027), aby bylo zajištěno hladké pokračování a stabilita akcí a činností programu;

52. prohlašuje, že je odhodlán zajistit podstatné navýšení rozpočtu programu v programovém období 2028–2033;

o

o o

53. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi, jakož i národním agenturám programu Erasmus+.